

УДК 7.05:687.01:391(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2026.40.46>

ФОРМОТВОРЧА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ФЕШН-ІНТЕРПРЕТАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ТРАЦІЙНОГО СТРОЮ

Харітонцев Кирило Аркадійович

аспірант кафедри дизайну,

Київський національний університет культури і мистецтва, Київ, Україна,

e-mail: kir-khartley@i.ua, orcid: 0009-0005-0384-8570

Анотація. Метою статті є аналітичне та концептуальне обґрунтування формотворення сучасних колекцій одягу, що транслюють українську національну традицію, віддзеркалюючи нагальну потребу соціуму.

Методологія. Для досягнення мети були використані історико-культурний, порівняльний, хронологічний, класифікаційний методи, а також методи системного аналізу та спостереження. Дослідження побудоване на комплексному мистецтвознавчому підході, який синтезує науково-теоретичний досвід розробки завленої проблеми, її інноваційні прояви та актуальні засоби оцінювання.

Результати. Сучасний дизайн одягу в Україні презентує гібридність та експериментальність формотворчих концепцій. При цьому формотворча концептуалізація української фешн-індустрії, відбуваючись за трьома напрямками, відчутно посилює образно-асоціативні прийоми, що позитивно сприймається як вітчизняною, так і світовою цільовими аудиторіями. У результаті розвивається показова тенденція – трансформація модних брендів у культурно-мистецьке явище з певною філософією, котре визначає на сьогодні потужну перспективну траєкторію для модної галузі, у тому числі – за кордоном. Успішні приклади реалізації креативних ідей, насичених етноідентифікуючим нарративом, представлені сучасними колекціями відомих українських модельєрів і демонструють невичерпний формотворчий потенціал, закладений в унікальному і самобутньому національному одязі українців.

Науковою новизною дослідження є системні висновки, зроблені на основі комплексного аналізу сучасних фешн-джерел, щодо позачасової «генетичної залежності» вітчизняної моди від прадавніх форм і образів. Підтверджено конкретними прикладами, що, окрім образно-асоціативного вирішення, риси українського народного строю виразно простежуються в особливостях конструкції, крою, декорування та в роботі з формою у сучасних колекціях одягу. А також визначено концептуальну чутливість української моди до ключових подій життя країни, що реалізуються відповідним візуально-комунікативним ефектом фешн-проектів.

Практична значущість передбачає подальше формулювання актуальних перспективних тенденцій фешн-проектування в Україні, що дозволить зорієнтувати практиків та конкретизувати мистецтвознавчу аналітику відповідної галузі. Крім того, отримані результати можуть бути використані у навчальному процесі здобувачів дизайнерських освітніх програм.

Ключові слова: дизайн одягу, формотворення, фешн-концепція, концептуалізація, фешн-проект, український традиційний стрій, національний костюм, традиція, інтерпретація, колекція, мода, тренд, тенденція.

ВСТУП

Дизайн одягу в Україні, як і інші дизайнські напрямки, чутливо реагуючи на драматичний формат навколишніх подій, перебуває на етапі усвідомлення власної ролі у цьому гіперемоційному просторі, яким нині стали вітчизняні мистецькі реалії. Подібний контекст творчості вимагає від модельєрів не лише професійності, а й чіткої концептуалізації проєктів, адаптації креативних ідей до повсякденної проблематики – відповідності новим запитам цільової аудиторії, що прагне всіма доступними способами висловлювати свою громадянську позицію, у тому числі – через особистий одяг та імідж вцілому.

Оскільки, як відомо, фешн-образ насамперед транслюється через форму костюма, його структуру, яка виступає концептом, втілюючи творчу ідею, тема даного дослідження не випадкова. Адже, враховуючи вищезазначене, сьогодні важливо зрозуміти проєктно-художні критерії та соціокультурну мотивацію, чим зумовлені звернення українських дизайнерів одягу до традиційного строю як національноідентифікуючого першоджерела, з урахуванням авторської рефлексії на мілітаристську тематику. Ця тенденція впродовж останніх років є концептуальним і доволі стабільним тлом дизайну одягу в Україні, що визначає вектор розвитку нових підходів проєктування. У результаті з'являються оригінальні, змістовно та емоційно наповнені колекції, котрі у контексті застосованих інноваційних дизайн-прийомів привертають увагу відчутним нарративом традиції і візуальної спадковості, що, зокрема, стало можливим, завдяки вдалій роботі з формою. Тому актуальність порушеної проблеми є беззаперечною і демонструє своєчасність дослідницького реагування на показові характеристики періоду.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Поняття «концепція формоутворення костюма» вводить до наукового обігу харківська дослідниця Марина Кісіль у 2010 році, сформулювавши його визначення як систему поглядів на основну ідею та процес становлення і творення форми костюму, відповідно до авторського задуму, принципового напрямку, структури, методів та прийомів формоутворення [3]. Серед концепцій формоутворення, що наразі домінують у західноєвропейському дизайні одягу, дослідниця визначає функціональну конструкцію, акцентовану пластику та морфологічну трансформацію, що доволі органічно інтегрувалися й до українського фешн-простору.

Характеризуючи постмодерністський етап розвитку західноєвропейської фешн-індустрії, М. Кісіль зауважує, що «піднесення формоутворення, спрямованого на руйнування форми, перебудову функцій одягу, інакше сприйняття призвело до домінування нових формотворчих прийомів, які виражають постмодерністську естетику: комбінаторні прийоми перестановки, вставки, із простого в складне, трансформація всередині форми, перетворення однієї форми в іншу, кінетизм форми, модульність, інверсія, розрив, зборки» [3, с. 14]. Окрім іншого, М. Кісіль у своїх наукових роботах приділяє увагу сучасному стану розвитку технологій в дизайні одягу та умовам їхнього використання, інноваційним підходам проєктування, його етапам та іншим важливим питанням, що актуалізує її науковий доробок у контексті даної статті.

Особливості української моди ХХ століття розглядає у своїх працях Зеновія Тканко. Зокрема, у власній монографії дослідниця детально аналізує хронологію розвитку вітчизняної модної індустрії, подаючи розгорнуті коментарі до відповідних подій та явищ [14]. Початок усвідомленого осучаснення традицій народного костюма З. Тканко пов'язує з діяльністю українських художників-модельєрів 1970-х років, оскільки до цього часу випадки творчого опрацювання автентичного українського строю у сучасних інтерпретаціях були поодинокими, зазвичай узагальненими до слов'янського образу, а окремі прояви народного вбрання серед міського середовища вважалися несмаком і «патріархальщиною». Загалом у публікаціях дослідниці наведено значну кількість прикладів успішної реалізації етноорієнтованих фешн-проєктів в Україні та за кордоном, що свідчить про сталий розвиток цього напрямку та його концептуальну зрілість у наш час [14; 15].

Книга-альбом Зінаїди Васиної стала не менш цікавим джерелом інформації у контексті теми дослідження, оскільки містить цінний візуальний матеріал, текстовий опис та обґрунтовані висновки щодо розмаїття українського національного костюму в регіональному, ґендерному, статусному та інших типологічних аспектах [1]. Представлені зразки дають можливість визначити формотворчі чинники у проєктуванні традиційного одягу, що стали ключовими у сучасних дизайн-вирішеннях.

Актуальні для даної теми думки виклала у своїх наукових працях Ілона Сиваш, зосередившись на вивченні процесу формування етнодизайну в Україні [12]. Зокрема, авторка переконана, що «на сучасному етапі традиція, проходячи через фільтр індивідуальної

свідомості мистця й адаптуючись до вимог часу, перетворюється на нову художню якість, що втілює народну філософію, естетику, розуміння доцільності й краси» [12, с. 184].

Крім зазначеного, в українському мистецтвознавчому дискурсі наявні й інші важливі роботи, дотичні до заявленої проблематики (автори Ю. Легенький, М. Колосніченко, З. Нагорна, Т. Ременева, Т. Струмінська та ін.). Однак, їхній зміст не розкриває у достатній мірі специфіку сучасного дизайн-проектуювання одягу з огляду на нові соціокультурні виклики та запити цільової аудиторії, що сформувалися нині в Україні через агресію рф.

МЕТА

Мета статті – аналітично та концептуально обґрунтувати формоутворення сучасних колекцій одягу, які транслують українську національну традицію, віддзеркалюючи нагальну потребу соціуму. Отриманий результат передбачає подальше формулювання актуальних перспективних тенденцій фешн-проектуювання в Україні, що дозволить зорієнтувати практиків та конкретизувати мистецтвознавчу аналітику відповідної галузі.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Як слушно зауважують дослідники, сьогодні мода стала «засобом передачі сенсів і наративів, що може бути використано державою з метою трансляції потрібних позитивних повідомлень і просування власних ідей» [8, с. 146]. Зокрема, М. Кісіль акцентує у своїй дисертації одну з ключових ознак сучасного дизайну одягу: «Спрямованість на глибинне філософське трактування ціннісних моральних установок виразилося через можливість морфологічної трансформації елементів костюма як способу самовираження особистості» [3, с. 13].

Нові умови дизайн-проектуювання одягу, спричинивши низку прикладних трансформацій (поява експериментальних методів розробки моделей, інноваційних прийомів декорування, способів презентації тощо), актуалізували оновлення комунікативно-ідентифікаційної складової форми костюма [22]. При цьому категорія форми набула додаткових якостей існування, що вилилося в її перетворення на знак і символ. Відбулося переоцінювання самого поняття, адже поряд з базовою і типовою формами почали функціонувати такі різновиди, як біонічна, етно-, арт-форма, що відобразило розгалуженість напрямків дизайн-діяльності [19].

Формотворча концептуалізація є комплексним процесом, оскільки «характеристику

концепції формоутворення логічно будувати, визначаючи структуру форми костюма, аналізуючи конструктивний устрій, образне наповнення форми, методи та прийоми формоутворення» [3, с. 9]. Низку формотворчих критеріїв дослідники вбачають в основі становлення стилю фольк – зокрема, характерний крій виробу, властивості й фактуру тканини, декор, композиційні принципи й інші складові художнього образу [4]. Тому цілком переконливою є думка про показовість крою у цьому контексті, що, насамперед, формою силуета (притаманні українському строю трапеція і прямокутник) демонструє близькість українських брендів до форми і крою народного одягу [17, с. 113]. І навіть якщо колекція одягу не була задумана у стилях фольк чи етно, результат проектування часто за певними характеристиками тяжіє до автентичних зразків, що демонструє генетичний зв'язок українських дизайнерів із стародавніми формами.

У системі формальної структури костюму, котра має надзвичайно важливе значення в процесі формоутворення, дослідники розрізняють конструктивно-технологічні (склад і властивості матеріалів, з яких виготовлено виріб, спосіб виготовлення), морфологічні (елементи, які утворюють просторову форму виробу) та функціональні (зв'язок форми з призначенням) ознаки [2; 3]. При цьому М. Кісіль на етапі переходу від теоретичної концептуалізації до матеріального втілення форми в процесі проектування одягу визначає місце концепції формоутворення, вкладаючи у саме поняття синтез структурно-конструктивного устрою виробу, образного наповнення форми та методів і прийомів формоутворення.

Відомі формотворчі концепції в дизайні одягу (зокрема, концепція акцентованої пластики, концепція функціональної конструкції тощо), домінуючи у різні періоди та повністю не втративши сьогодні своєї актуальності, трансформувалися у гібридні відповідники через еkleктичну природу постмодернізму. Наразі важко визначити якусь провідну течію формоутворення, адже сучасне фешн-проектуювання презентує мозаїчність, пародійне переосмислення традицій, контрастні міксування класики й авангарду, високого й низького, масового та елітарного. І все вищезазначене зумовлює розвиток абсолютно різних дизайнерських рішень.

Поруч органічно співіснують, віддзеркалюючи специфіку реальної української дійсності, ультрасучасні технологічні проекти цифрової моди (що по-своєму інтерпретують

форму в її традиційному розумінні), вже звичні для нас етнотенденції (маючи головним фомотворчим інструментом традиційне автентичне чи імітаційне декорування тканини і готового виробу), фольклорні варіації, цікаві експерименти з матеріалами тощо. М. Мельник у своїй статті констатував появу нових мотивів в українській сучасній моді – мілітаристських: «Формується нова категорія вбрання – український мілітарі стиль, з використанням народної символіки, як намолений оберіг воїна» [1, с. 154]. Однак, так чи інакше, кожен з інноваційних проявів несе у собі певну частку національної формальної автентики, котра впливає на загальне сприйняття образу та побудову відповідного комунікативного нарративу.

Комбінаторика, деконструктивізм, функціональна перебудова одягу призвели до поширення нових формотворчих прийомів у контексті постмодерністської естетики: трансформація всередині форми, перетворення однієї форми на іншу, комбінаторні прийоми перестановки, вставки, ускладнення простого, кінетизм форми, модульність, інверсія, розрив, зборка. Як слушно зазначила М. Кісіль, «в першу чергу, відбулося переоцінювання самого розуміння форми, поряд з базовою і типовою почали функціонувати такі різновиди як біонічна, етно-, арт-форма, що відобразило розгалуженість напрямків дизайн-діяльності» [3, с. 14]. Серед новітніх концептуальних підходів у сучасному дизайні одягу дослідниця виокремлює та обґрунтовує три основних рівні формоутворення: образно-асоціативний, композиційно-конструктивний та конструктивно-технологічний, що було доцільно взяти до уваги при розробці даної статті.

Образно-асоціативний аспект формотворення реалізується через залучення етнічної символіки, історико-культурного контексту, візуальне кодування тощо. Деякі символи, пов'язані з українською ідентичністю, які були віднайдені модельєрами у процесі креативної розробки колекцій, стали частиною ДНК відповідного бренду і продовжують власне життя у нових інтерпретаціях [16]. До прикладу, Світлана Бевза (бренд BEVZA) з 2018 року розвиває у своїх проєктах мотив пшеничного колоска, що після повномасштабного вторгнення РФ в Україну набув значення маніфесту української стійкості [11]. Впізнавана і близька для соціуму форма у той же час асоціюється з етнічною традицією через графічну образність і сакральний зміст. Загалом, дизайнерка активно інтегрує елементи української культури та ідентичності у свої колекції

й акцентує цей авторський концепт у контексті улюбленого мінімалізму.

За результатами аналізу композиційно-конструктивного та конструктивно-технологічного вирішень сучасних модних колекцій варто констатувати домінування об'єму (як за загальною формою, так і в деталях), а також багат шаровість ансамблю, що є доволі яскравими репліками на український народний стрій, котрий, формуючись на тлі властивостей доморобних тканин, відзначався цупкою фактурністю та об'ємною конструкцією з численними призорами, драпіруваннями та накладними елементами. При цьому дизайн традиційного одягу осучаснюється через нестандартні прийоми проєктування (асиметрію, деконструкцію, інверсію, колірну комбінаторику тощо) та несподівані функціональні вирішення (поєднання в одній моделі суконь та спідниць зі штанами тощо).

Іноді у такий спосіб модельєри опосередковано натякають через етноцитикування не лише на національний спадок, а й на тяжкі реалії сьогодення, намагаючись віддати шану героям-воїнам та справжнім патріотам. Тому поруч з «читабельною» мілітаристикою у сучасних колекціях бачимо більш складні з точки зору семантики і форми моделі, чия концепція зумовлюється соціокультурним контекстом. До прикладу варто навести фешн-експерименти Лілії Літківської, зокрема – брючний костюм бренду LITKOVSKA для першої леді Олени Зеленської, поверх піджака якого був задуманий жилет як парафраз актуального сьогодні елемента військового спорядження – плитоноски (рис. 1). На тлі витончених ліній жіночого силуету ця ідея стала виразним формотворчим прийомом, що сконцентрував концептуальний зміст моделі у конкретних деталях.

Загалом, одяг зазначеного бренду, попри свій світський характер, демонструє яскраві формальні вирішення, реалізовані за рахунок майстерної роботи з матеріалом та конструкцією. Л. Літківська широко використовує тканинні перекути у плечових виробках, що візуально нагадує традиційне загортання жінок в плахту в українському давньому побуті і багат шарове зав'язування довгого поясу навколо талії (рис. 3). Крім того, дизайнерка декорує свої вироби флористичними орнаментами шляхом об'ємного моделювання квітів з основної тканини виробу, але робить це не так фактурно, як, наприклад, Оксана Караванська (рис. 4). У колекціях бренду LITKOVSKA превалюють деконструкція, об'єм, багат шаровість, а також поєднання брюк зі спідницями та сукнями.

Заслугує на окрему увагу також новий тренд української моди – піджак-кейп, що за формою рукава (подвійного з розрізами, прорізами чи характерним подовженням тощо) яскраво нагадує традиційний український святковий кунтуш [1], імітуючи так звані «вильоти». На сьогодні варіації зазначеної ідеї

представлені різними дизайнерами, зокрема – Артемом Клімчуком (рис. 2).

Крім того, у сучасній українській фешн-індустрії наявні приклади прямого цитування прадавніх форм національного костюму – проекти дизайнерів Юлії Магдич (бренд YULIYA MAGDYCH), вже згадуваної раніше Оксани

Рис. 1. Брючний костюм бренду LITKOVSKA з декоративним жилетом-бронєю для Олени Зеленської [джерело: <https://marieclaire.ua/fashion/elegantno-i-strymano-u-shho-vbralasya-olena-zelenska-na-den-nezalezhnosti/>]

Рис. 2. Інтерпретація українського кунтуша з вильотами у піджаку-кейпі від дизайнера Артема Клімчука [джерело: <https://ukr.media/culture/401480/>]

Рис. 3–4. Скульптурний український дизайн від Лілії Літківської [20]

Караванської (бренд KARAVANSKA) (рис. 5-6), Андрія Тищенко (бренд ANDRE TAN) та інших.

Цікаво відзначити, що моделі Юлії Магдич, маючи яскраво виражену фольклорну семантику, презентують разом з українською етнотрадицією також східні наративи, підтримані сміливою насиченістю кольору, стилізованою графікою вишивки та елементами крою [23]. Точки дотику різних культур, не позбавлені, до речі, історичного підґрунтя, створюють своєрідний етномікс у межах конкретної моделі і наочно демонструють концептуальну гнучкість та адаптивність.

Серед робіт Андре Тана, виконаних в етностилістиці, можна побачити як цілком очікувані приклади (сукня-сорочка А-силуету з традиційною вишивкою та зборками на горловині і рукавах), так і яскраво індивідуалізовані авторські рішення на кшталт реплік на кунтуш у вигляді накидки і вільотів на рукавах [18]. Зокрема, у своїй капсульній колекції «Спадщина», виконаній за мотивами творчості Марії Примаченко, дизайнер поєднав яскраву впізнавану образність народної художниці з авторським прочитанням форми українського національного костюму [7]. До колекції увійшли: лінія шовку (кардиган, штани, майка, сукня-комбінація – sleep dress), бавовняно-лляна капсула (жакет, штани-палацо, спідниця на затин, жилет, сукня), окрема модель (приталена лляна сукня на зав'язках) та аксесуари: сумка-шопер, шовкова хустка з авторським принтом і набір ароматичних свічок від бренду Rebellion.

«Живий діалог між традиційним мистецтвом і сучасною, урбаністичною модою» був досягнутий за рахунок концептуального синтезу прямого графічного цитування через принтування тканини та виразної формальної інтерпретації народного строю у розробці моделей. Зокрема, дизайнер представив варіації щодо оформлення горловини сукні на основі пазухи у традиційному одязі українок, запропонувавши з'єднання полотен на грудях на зав'язки трьох замість звичних двох елементів та фігурні планки. А широкі призбирані рукави і спідниця на затин довжини міді є реплікою на народні сорочку і плахту (рис. 7–8).

ВИСНОВКИ

Як свідчить аналіз, сучасний дизайн одягу в Україні презентує гібридність та експериментальність формотворчих концепцій. При цьому формотворча концептуалізація української фешн-індустрії, відбуваючись за трьома напрямками, відчутно посилює образно-асоціативні прийоми, що позитивно сприймається як вітчизняною, так і світовою цільовими аудиторіями. У результаті глибоко концептуалізованих формотворчих пошуків дизайнерів розвивається показова тенденція – трансформація модних брендів у культурно-мистецьке явище з певною філософією, котре визначає на сьогодні потужну перспективну траєкторію для модної галузі, у тому числі – за кордоном.

Успішні приклади реалізації креативних ідей, насичених етноідентифікуючим

Рис. 5. Інверсія у формоутворенні вишиванки від Оксани Караванської [21]

Рис. 6. Декорування квітами від Оксани Караванської [21]

Рис. 7–8. Моделі колекції Андре Тана «Спадок» за мотивами творчості Марії Примаченко [7]

нарративом, у колекціях Світлани Бевзи, Лілії Літковської, Андре Тана, Юлії Магдич та інших відомих українських модельєрів демонструють невичерпний формотворчий потенціал, закладений в унікальному і самобутньому національному одязі українців. У той же час, аналізуючи відповідну джерельну базу, можна констатувати позачасову своєрідну «генетичну залежність» вітчизняної моди від прадавніх форм і образів, що сьогодні є надзвичайно актуальними й енергетично заряджають фешн-продукт на підсилення емоційної нативності та шляхетного національного характеру. Окрім образно-асоціативного вирішення, риси українського народного строю виразно простежуються в особливостях конструкції, крою, декорування та роботи з формою у сучасних колекціях одягу. Важливою ознакою сучасних моделей також є концептуальна чутливість до ключових подій життя країни, що закарбовуються у мистецтві оригінальними дизайн-ідеями і реалізуються відповідним візуально-комунікативним ефектом фешн-проектів.

Перспективою подальших досліджень порушеної проблеми є деталізований аналіз творчих концепцій конкретних модних брендів, розгляд окремих іміджетворчих прийомів, важливих для формування цілісного образу української моди, а також встановлення семантичних та формотворчих зв'язків між національно ідентифікуючими засобами проектування сучасного одягу та історичним контекстом.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Васіна З. Українська мода: від трипільців до покоління скла. Київ: ВД «АДЕФ-Україна», 2024. 160 с.
- [2] Дизайн одягу в полікультурному просторі : монографія / М. В. Колосніченко, К. Л. Пашкевич, Т. Ф. Кротова та ін. Київ: КНУТД, 2020. 268 с.
- [3] Кісіль М.В. Концепції формоутворення костюму в західноєвропейському дизайні ХХ століття: витoki, розвиток, тенденції : автореферат дис-ії канд. мистецтв-ва 17.00.07 – Дизайн. Харків, 2010. 22 с.
- [4] Кротова Т. Ф. Етно-мотиви і класичні форми в костюмі: свобода перевтілень і межа стилю. *Матеріали 11 Міжнародного конгресу «Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст» (16-18 жовтня 2013 року, м. Полтава)*. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/3961/2/T_Krotova_MK_Text.pdf. (дата звернення: 10.02.2026).
- [5] Легенький Ю.Г. Естетика українського етнодизайну. Київ: Університет «Україна», 2018. 254 с.
- [6] Нагорна З. В. Метод трансформації в дизайні одягу (історіографічний аспект). *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. № 13, 2012 р. С. 56–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2012_13_13 (дата звернення: 13.02.2026).
- [7] Онопа А. Сукні, кардигани і штани-палацо: Андре Тан презентував колекцію, присвячену творчості Марії Примаченко. 18.05.2025. URL: <https://surl.li/qgxnfn> (дата звернення: 10.02.2026).
- [8] Паніна І.Г., Парчевська В.В. Індустрія моди в публічній дипломатії України та Республіки Польща: порівняльний аналіз. *Регіональні студії*. 2021. №24. С. 140–147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.24.20>.
- [9] Ременева Т. Особливості проектування концептуального костюма: тектоніка та декор. *Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 27 квітня 2023 року. Т. 1. Київ : КНУТД, 2023. С. 245–248.

[10] Ременева Т. В. Декор в костюмі та авторських проєктах: сучасні тенденції дизайн-концепцій : дис-я на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 022 Дизайн. Київ, КНУТД, 2024. 336 с.

[11] Світлана Бевза: Архітекторка української ідентичності в сучасному фешн-просторі. 24.08.2025. URL: <https://elle.ua/moda/fashion-blog/svitlana-bevza-arhitektorka-ukrainskoi-identichnosti-v-suchasnomu-feshn-prostori/> (дата звернення: 20.02.2026).

[12] Сиваш І. Традиційний одяг українців в контексті сучасного етнодизайну. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. Вип. 1. С. 180–188. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.23>.

[13] Струмінська Т. В. Деконструктивізм, як засіб створення нових форм в одязі. *Вісник КНУТД*. 2015. №1(82). С. 104–109.

[14] Тканко З. *Мода в Україні ХХ століття*. Львів : Артос, 2015. 236 с.

[15] Тканко З. Етноренесанси в українській моді: часові та культурні виміри. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2018. Вип. 38. С. 85–92.

[16] Фролов І. В. Авторська колекція сучасного одягу: методи створення та засоби ідентифікації : дис. ... канд. мист.: 17.00.07. Київ : КНУТД, 2021. 408 с.

[17] Чупріна Н., Терещенко О. Орнамента в сучасному етнодизайні одягу: розвиток та доцільність застосування. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 75, том 3. С. 111–120. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-3-16>.

[18] Andre Tan : вебсайт. URL: <https://andretan.ua/catalog/platyasarafany> (дата звернення: 20.02.2026).

[19] Chuprina N. V., Remeniya T. V., Frolov I. V., Tereshchenko O. H. Design of the contemporary garments on the basis of the transformation of stylistic and artistic-compositional characteristics of traditional decorative art. *Art and Design*. 2021. № 3 (15). С. 30–44. DOI: https://doi.org/10.30857/2617_0272.2021.3.3.

[20] LILIA LITKOVSKA : вебсайт. URL: <https://litkovska.com/collections/new-arrivals?page=2> (дата звернення: 03.03.2026).

[21] OKSANA KARAVANSKA : вебсайт. URL: <https://karavanskadesign.com/uk/pages/honor-clothing> (дата звернення: 03.03.2026).

[22] Skliarenko N. V., Kolosnichenko M. V., Didukh A. S., Kolosnichenko O.V., Remeniya T.V. Living visual communication design toward to sustainable development: Conceptual framework and ecological strategies. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics*. 2022. Vol. 17(6), P. 875–882. DOI: <https://doi.org/10.18280/ij dne.170607>.

[23] YULIYA MAGDYCH: вебсайт. URL: <https://ua.yuliyamagdych.com/collections/all-products> (дата звернення: 03.03.2026).

REFERENCES

[1] Vasina, Z. (2024). *Ukrainska moda: vid trypillitsiv do pokolinnia skla* [Ukrainian fashion: from Trypillians to the glass generation]. Kyiv: VD «ADEF-Ukraina». 160 s. [in Ukrainian].

[2] Kolosnichenko, M. V., Pashkevych, K. L., Krotova, T.F., Yakovlev, M.I., Nikolayeva, T.V., Ostapenko N.V.,... Vasyliya I.V. *Dyzain odiahu v polikulturalnomu prostori* [Clothing design in a multicultural space] : monohrafia / ta in. Kyiv: KNUITD, 2020. 268 s. [in Ukrainian].

[3] Kisil, M.V. (2010). *Kontseptsii formoutvorennia kostiumu v zakhidnoevropeiskomu dyzaini XX stolittia*:

vytoky, rozvytok, tendentsii [Concepts of costume shaping in Western European design of the 20th century: origins, development, trends] : avtoferat dys-ii kand. mystetstv-va 17.00.07 – Dyzain. Kharkiv. 22 s. [in Ukrainian].

[4] Krotova, T. F. (2013). *Etno-motyvy i klasychni formy v kostiumi: svoboda perevitlen i mezha styliu* [Ethno motifs and classic shapes in a costume: freedom of transformation and the limit of style]. *Materialy 11 Mizhnarodnoho konhresu «Etnodyzain: yevropeiskyi vektor rozvytku i natsionalnyi kontekst»*. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/3961/2/T_Krotova_MK_Text.pdf. (date of application: 10/02/2026) [in Ukrainian].

[5] Lehenkyi, Yu.H. (2018). *Estetyka ukrainskoho etnodyzainu* [Aesthetics of Ukrainian ethnic design]. Kyiv: Universytet «Ukraina». 254 s. [in Ukrainian].

[6] Nahorna, Z. V. (2012). *Metod transformatsii v dyzaini odiahu (istoriohrafichnyi aspekt)* [Transformation method in clothing design (historiographic aspect)]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*. 13. S. 56–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2012_13_13 (date of application: 13/02/2026) [in Ukrainian].

[7] Onopa, A. (2025). *Sukni, kardyhany i shtany-palatsy: Andre Tan prezentuvav kolektsiiu, prysviachenu tvorchosti Marii Prymachenko* [Dresses, cardigans and palazzo pants: Andre Tan presented a collection dedicated to the work of Maria Prymachenko]. URL: <https://surl.li/qgxnfn> (date of application: 10/02/2026) [in Ukrainian].

[8] Panina, I.H. & Parchevska, V.V. (2021). *Industriia mody v publichnii dyplomatii Ukrainy ta Respubliky Polshcha: porivnialnyi analiz* [The fashion industry in the public diplomacy of Ukraine and the Republic of Poland: a comparative analysis]. *Rehionalni studii*, 24. S. 140–147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.24.20> [in Ukrainian].

[9] Remeniya, T. (2023). *Osoblyvosti proektuvannia kontseptualnoho kostiuma: tektonika ta dekor* [Features of designing a conceptual costume: tectonics and décor]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu : zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii*. Kyiv : KNUITD. S. 245–248. [in Ukrainian].

[10] Remeniya, T. V. (2024). *Dekor v kostiumi ta avtorskykh proektakh: suchasni tendentsii dyzain-kontseptsii* [Decor in costume and author's projects: modern trends in design concepts] : dys-ya na zdobuttia stupenia doktora filosofii zi spetsialnosti 022 Dyzain. Kyiv, KNUITD. 336 s. [in Ukrainian].

[11] Svitlana Bevza: *Arkhitektorka ukrainskoi identychnosti v suchasnomu feshn-prostori* [Svitlana Bevza: Architect of Ukrainian identity in the modern fashion space]. 24.08.2025. URL: <https://elle.ua/moda/fashion-blog/svitlana-bevza-arhitektorka-ukrainskoi-identichnosti-v-suchasnomu-feshn-prostori/> (date of application: 20/02/2026) [in Ukrainian].

[12] Syvash, I. (2024). *Tradyttsiyni odiah ukrainsiv v konteksti suchasnoho etnodyzainu* [Traditional Ukrainian clothing in the context of modern ethnodesign]. *Ukrainskyi mystetstvovnavchyi dyskurs*, 1. S. 180–188. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.23> [in Ukrainian].

[13] Struminska, T. V. (2015). *Dekonstruktivizm, yakzasibstvorennyanovykhformvodiazii* [Deconstructivism as a means of creating new forms in clothing]. *Visnyk KNUITD*. 1(82). S. 104–109. [in Ukrainian].

[14] Tkanco, Z. (2015). *Moda v Ukraini XX stolittia* [Fashion in Ukraine of the 20th century]. Lviv : Artos. 236 s. [in Ukrainian].

[15] Tkanko, Z. (2018). Etnorenesansy v ukrainskii modi: chasovi ta kulturni vymiry [Ethnorenaisance in Ukrainian fashion: temporal and cultural dimensions]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv.* 38. S. 85–92. [in Ukrainian].

[16] Frolov, I. V. (2021). Avtorska kolektsiia suchasnoho odiahu: metody stvorennia ta zasoby identyfikatsii [Author's collection of modern clothing: creation methods and means of identification] : dys. ... kand. myst.: 17.00.07. Kyiv : KNUTD. 408 s. [in Ukrainian].

[17] Chuprina, N. & Tereshchenko, O. (2024). Ornamentyka v suchasnomu etnodyzaini odiahu: rozvytok ta dotsilnist zastosuvannia [Ornamentation in modern ethnic clothing design: development and feasibility of application]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk.* 75 (3). S. 111–120. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-3-16> [in Ukrainian].

[18] Andre Tan : vebsait. URL: <https://andretan.ua/catalog/platyasarafany> (date of application: 20/02/2026) [in Ukrainian].

[19] Chuprina, N. V., Remeniieva, T. V., Frolov, I. V. & Tereshchenko, O. H. (2021). Design of the contemporary

garments on the basis of the transformation of stylistic and artistic-compositional characteristics of traditional decorative art. *Art and Design.* 3 (15). P. 30–44. DOI: https://doi.org/10.30857/2617_0272.2021.3.3 [in English].

[20] LILIA LITKOVSKA : vebsait. URL: <https://litkovska.com/collections/new-arrivals?page=2> (date of application: 03/03/2026) [in Ukrainian].

[21] OKSANA KARAVANSKA : vebsait. URL: <https://karavanskadesign.com/uk/pages/honor-clothing> (date of application: 03/03/2026) [in Ukrainian].

[22] Skliarenko, N. V., Kolosnichenko, M. V., Didukh, A. S., Kolosnichenko, O.V. & Remeniieva, T.V. (2022). Living visual communication design toward to sustainable development: Conceptual framework and ecological strategies. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics.* 17(6), P. 875–882. DOI: <https://doi.org/10.18280/ij dne.170607> [in English].

[23] YULIYA MAGDYCH : vebsait. URL: <https://ua.yuliyamagdych.com/collections/all-products> (date of application: 03/03/2026) [in Ukrainian].

ABSTRACT

Kharitontsev K. Form-Building Conceptualization of Contemporary Fashion Interpretations of Ukrainian Traditional Dress

The purpose of the article is the analytical and conceptual substantiation of the form-generation of contemporary clothing collections that transmit Ukrainian national tradition, reflecting the urgent needs of society.

Methodology. To achieve the stated purpose, historical-cultural, comparative, chronological, and classification methods were used, as well as methods of system analysis and observation. The research is based on a comprehensive art-historical approach that synthesizes the scientific and theoretical experience of studying the stated problem, its innovative manifestations, and current methods of evaluation.

Results. Contemporary clothing design in Ukraine demonstrates hybridity and experimental approaches in form-generating concepts. At the same time, the conceptualization of form creation in the Ukrainian fashion industry, developing in three directions, significantly enhances figurative and associative techniques, which are positively perceived by both domestic and global target audiences. As a result, a significant trend is emerging – the transformation of fashion brands into a cultural and artistic phenomenon with a certain philosophy, which today defines a strong and promising trajectory for the fashion industry, including internationally. Successful examples of implementing creative ideas enriched with ethno-identifying narratives are presented in modern collections of well-known Ukrainian designers and demonstrate the inexhaustible form-generating potential embedded in the unique and authentic national clothing of Ukrainians.

Scientific novelty. The scientific novelty of the research lies in systematic conclusions drawn based on a comprehensive analysis of contemporary fashion sources regarding the timeless "genetic dependence" of domestic fashion on ancient forms and images. It has been confirmed through specific examples that, in addition to figurative and associative solutions, the features of Ukrainian folk costume are clearly traced in construction, pattern cutting, decoration, and in working with form in contemporary clothing collections. The conceptual sensitivity of Ukrainian fashion to key events in the country's life has also been identified, which is manifested through the corresponding visual and communicative effects of fashion projects.

Practical relevance. The practical significance implies the further formulation of relevant prospective trends in fashion design in Ukraine, which will help guide practitioners and specify art-historical analysis in this field. In addition, the obtained results can be used in the educational process of students enrolled in design-related educational programs.

Keywords: clothing design, form-generation, fashion concept, conceptualization, Ukrainian traditional costume, national costume, fashion design.

AUTHOR'S NOTE:

Kharitontsev Kyrylo, Postgraduate Student at the Department of Design, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, e-mail: kir-khartley@i.ua, orcid: 0009-0005-0384-8570.

Дата першого надходження статті до видання: 23.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії
відкритого доступу CC BY 4.0

